

A STATISZTIKÁRÓL

Vonatkozó jogszabályok, tervezetek:

- Az Európai Parlament és a Tanács 1338/2008/EK rendelete a népegészségre és a munkahelyi egészségre és biztonságra vonatkozó közösségi statisztikákról
- A Bizottság 328/2011/EU rendelete³ a 1338/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a halálokok statisztikája tekintetében történő végrehajtásáról
- Az 1993. évi XLVI. törvény a statisztikáról
- Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az európai demográfiai statisztikáról – javaslat

Főbb témakörök:

- a demográfiai statisztika és az EU döntéshozási mechanizmusa;
- az Eurostat és nemzeti statisztikai hivatalok;
- 2011. évi népszámlálás népességi adatai;
- Magyarország születési és halálozási statisztikája régióként, 2011.

A [T/10594.](#) számú törvényjavaslat célja a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény módosítása annak érdekében, hogy a magyarországi lakcímmel rendelkező személyekre vonatkozó egyes népmozgalmi adatgyűjtéseket kiterjessze az országhatáron kívül történt eseményekre is – az európai uniós adatszolgáltatási kötelezettségeknek megfelelően.

A népmozgalmi statisztikai adatgyűjtés

Az 1993. évi statisztikai törvény szerint eddig a népmozgalmi statisztikai adatgyűjtés kizárólag a Magyarország területén bekövetkezett népmozgalmi esemény (születés, halál, házasságkötés, házasság felbontás stb.) megfigyelésére és számbavételére irányult. Jelen törvényjavaslat ezt a szabályozást kívánja módosítani.

A statisztikai törvény módosítását szükségessé teszik:

- az uniós adatszolgáltatási kötelezettségek;
- a hazai jogszabályváltozások;
- és az Európai Parlamentben szavazás előtt álló, a demográfiai statisztikára vonatkozó európai uniós rendelet-tervezet vonatkozó előírásai.

A már jelenleg is hatályban lévő uniós rendelkezések szerint a tagországoknak részletes adatokat kell szolgáltatniuk a halálesetekről, köztük a **külföldön elhalálozott személyek halálozásáról, a lakóhely szerinti ország statisztikájában**. Szükséges továbbá a magyarországi lakcímmel rendelkezők külföldön történő születésének és halálozásának számbavétele, illetve az állampolgárság és a születési ország szerinti adatszolgáltatás a rendszeres népmozgalmi statisztikában.

Demográfiai statisztikák harmonizációja

A demográfiai statisztikákat illetően egyértelművé vált, hogy szükség van európai szintű közös jogszabályok elfogadására, többek között az egyre növekvő és összetett demográfiai kihívások miatt is. Az Európai Bizottságnak jó minőségű információkra van szüksége a népességről és az uniós népesség alapvető eseményeiről. Csaknem valamennyi olyan szakpolitikai területen, ahol az EU aktív – legyen az gazdasági, szociális vagy környezeti – jó minőségű demográfiai statisztikákra van szükség a működési célkitűzések megfogalmazásához és a haladás értékeléséhez, például a tagállamok megalapozott összehasonlításához.

AZ EUROSTAT ÉS A NEMZETI STATISZTIKAI HIVATALOK

Intézményi szempontból az **Európai Statisztikai Rendszer** az Unió statisztikai hatóságának (vagyis az Eurostatnak), illetve a tagállamokban az európai statisztikák fejlesztéséért, előállításáért és a tájékoztatásért felelős statisztikai intézményeknek a hálózata. A koordináló, módszertani irányító szerepet az Eurostat végzi. A közösségi statisztika előállítására is érvényes a **szubszidiaritás elve**, vagyis a nemzeti statisztikai rendszerek nemzeti szinten, az uniós intézmények pedig közösségi szinten felelősek a közösségi statisztikák előállításáért.

Az **Eurostat** az Európai Unió luxemburgi székhelyű statisztikai hivatala, amelynek az a feladata, hogy uniós szinten összehasonlítható adatokat állítson elő, ezzel segítse a megalapozott döntéshozatalt, a közös politikák megvalósítását, és lehetővé tegye a tagországok közötti összehasonlítást. A közös piac és a közös pénz bevezetése újabb feladatok ellátását és további mutatók harmonizálását is szükségessé tette.

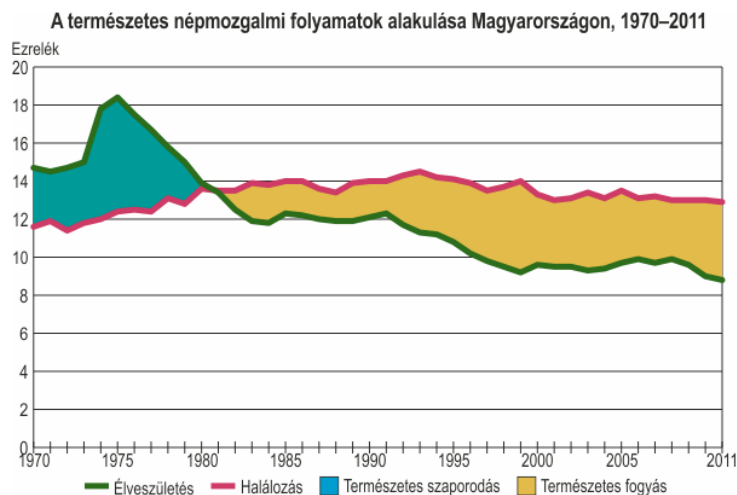
Az Eurostat nem gyűjt adatokat. Ezt elvégzik helyette a tagállamok illetékes hatóságai, statisztikai hivatalai. Az Eurostat feladata az, hogy a rendelkezésére bocsátott adatokat egy közös módszertan szerint harmonizálja. Ilyen közös módszertan szerint állítják elő például a munkanélküliségi rátát, a harmonizált fogyasztóiár-indexet, vagy a nemzeti számlák rendszerébe tartozó mutatókat.

A NÉPESÉGI ADATOK JELENTŐSÉGE AZ EU DÖNTÉSHOZATALI RENDSZERÉBEN

Minősített többségi szavazás

Az Eurostat által évente összegyűjtött és közétett tagállami össznépességi adatokat az uniós döntéshozatali folyamat során is felhasználják (minősített többségi szavazás a

Tanácsban). Jelenleg az EU népességének 62%-a szükséges a minősített többséghez. Ezt az egyes tagállamok népességi adataiból számítják. 2014. november elsejétől a minősített többséghez az EU népességének 65%-ára (és legalább 15 tagállamra) lesz szükség.

Államháztartási egyensúly fenntartása

Az egyensúly hosszú távú értékelését többek között az Eurostat népesség-előrejelzései alapján végzik, amelyek összeállításához időszzerű, pontos, megbízható és konzisztens idősorokra van szükség

- a népességről,
  - a születésekről
  - és az elhalálozásokról,
- valamint megalapozott feltételezésekre:

- a termékenység,
- a várható élettartam
- és a migrációs áramlások alakulásának vonatkozásában.

Fenntartható fejlődési stratégia

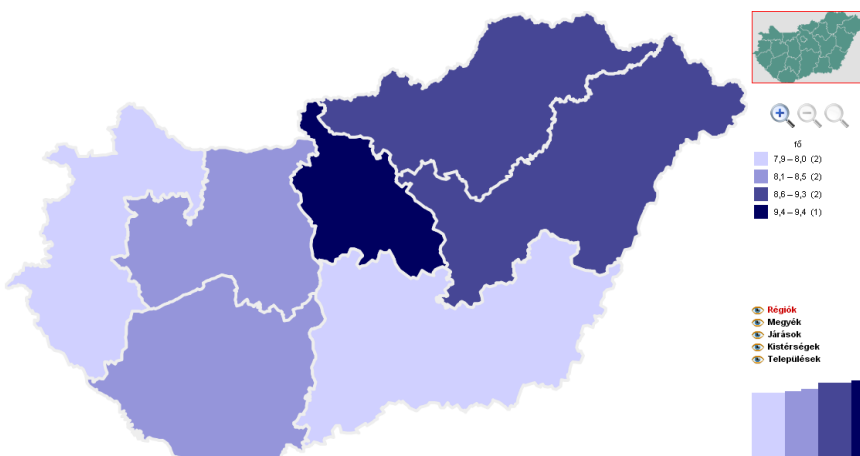
A fenntartható fejlődési stratégiát az Eurostat monitoring-jelentésének segítségével készítik, melyhez felhasználják a tagállamok által beküldött

- időszerű eltartottak arányára,
- termékenységi arányszámokra
- és várható élettartamra vonatkozó idősorokat.

**MAGYARORSZÁG NÉPESSÉGE
A 2011. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS ALAPJÁN**

A magyarországi népszámlálások történetében 2011 októberében immár tizenötödször írták össze az ország lakosságát. Az előzetes eredmények szerint – a részletes feldolgozás előtti információk alapján – **Magyarország 93 ezer négyzetkilométernyi területén 9 millió 982 ezren élnek, 216 ezerrel – egy nagyvárosnyival – kevesebben, mint tíz éve.** A harmadik évtizede tartó népességfogyás tovább gyorsult; amit a nemzetközi vándorlási nyereség kevesebb, mint felerészben ellensúlyozott. A népesség száma 2011-re 10 millió alá, az 1960-as években mért szintre süllyedt.

SZÜLETÉSEK, 2011. (EZER LAKOSRA)

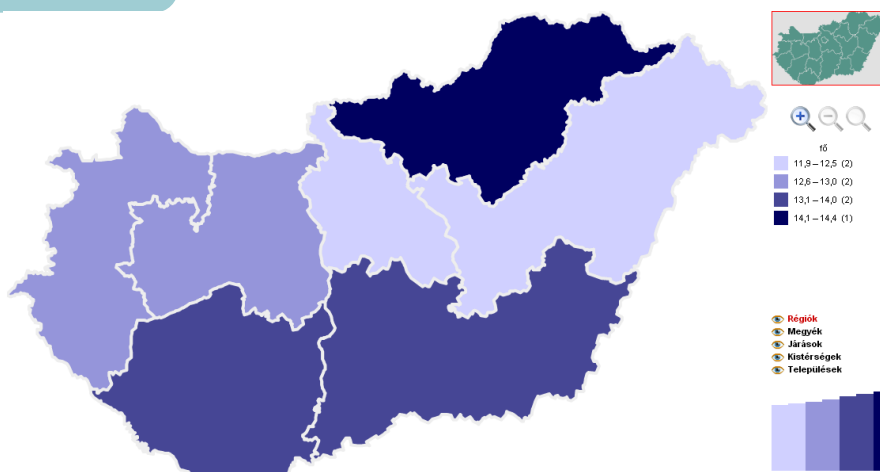

HALÁLOZÁSI STATISZTIKA MAGYARORSZÁGON

Magyarországon az 1990-es évek elejére a magyar férfiak és nők korai halálozása katasztrofális mértékűvé vált.

A halálesetek több mint 90%-a napjainkban is az öt vezető haláloki főcsoportba (keringési rendszeri betegségek, daganatok, emésztőrendszeri betegségek, légzőrendszeri betegségek és külső okok) sorolható. A betegségteher túlnyomó részét a krónikus nem fertőző betegségek jelentik. Kiemelendő, hogy az öt haláloki főcsoport miatti halálozás – a nők daganatos halálozását kivéve – az utóbbi évtizedben egyik nem esetében sem emelkedett. A csökkenés, vagy stagnálás ellenére a keringési rendszer betegségei miatti halálozás

ELHALÁLOZÁSOK, 2011. (EZER LAKOSRA)

férfiak esetében 1,9-szerese, nők esetében 1,8-szorosa, az emésztőrendszeri betegségek miatti halálozás pedig a férfiaknál 2,4-szerese, a nőknél 1,8-szorosa az EU országok átlagának a 2009. évben
(forrás: WHO -HFA adatbázis).

FOGALMAK

Nemzetközi vándorlás

Az eredeti (szokásos) lakóhely szerinti ország olyan tartós elhagyása, amelynek célja egy más országban való lakóhely létesítése letelepedés vagy jövedelemszerző tevékenység végzése.

Tényleges szaporodás, fogyás

Tényleges szaporodás (fogyás) a természetes szaporodás (fogyás) és a vándorlási különbözet (+,-) összege.

Állandó vándorlás

Állandó vándorlás, az a lakóhely-változtatás, amikor a vándorló lakóhelyét felhagyva más településen levő lakást jelöl meg lakóhelyéül. Az elvándorlás helye a vándorló korábbi lakóhelye, míg az odavándorlás helye a vándorló új lakóhelye.

Lakóhely

Lakóhely: annak a lakásnak a címe, amelyben a polgár él. Ez megfelel a korábbi állandó lakóhelynek.

Tartózkodási hely

Tartózkodási hely: annak a lakásnak a címe, ahol - lakóhelye végleges elhagyásának szándéka nélkül - a polgár három hónapnál hosszabb ideig tartózkodik.

Népszámlálási lakónépesség

A népszámlálási lakónépesség azon személyek csoportja, akik az adatösszeírás eszmei időpontjában ténylegesen az összeírás helyén tartózkodtak, életvitelszerűen ott éltek, az adott lakcímen rendszerint elérhetőek voltak, éjszakai pihenésüket leggyakrabban ott töltötték, onnan jártak dolgozni, illetve tanulni. Az összeírás helye lehet tehát a személynek a lakóhelyként bejelentett (állandó) lakcíme, tartózkodási helyként bejelentett (ideiglenes) lakcíme, és nem bejelentett lakcíme is.

Források:

- [Egészségügy az EU-ban, Európai Bizottság, statisztikai adatok](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 1338/2008/EK rendelete](#)
- [A Bizottság 328/2011/EU rendelete](#)
- [1993. évi XLVI. törvény - a statisztikáról](#)
- [Az Európai statisztikai rendszer](#)
- [A Római Szerződés](#)
- [EP és Tanács rendelete az európai demográfiai statisztikáról - javaslat](#)
- [Szám-Lap, KSH kiadvány a 25. népesedési világnap alkalmából](#)

Készítette: Horváth Irén
Képviselői Információs Szolgálat

Országgyűlési Könyvtár

E-mail: infoszolg@parlament.hu
Intranet: <http://infoszolg.ogyk.hu>
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet belső felhasználásra, az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült. A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be. Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.